

כבוס בלי מים

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד ב – קמו עמוד א

אמר רב הונא המנער טליתו בשבת - חייב חטאת. ולא אמרן אלא בחדתי, אבל בעתיקי - לית לן בה. ולא אמרן אלא באוכמי, אבל בחיורי וסומקי - לית לן בה. והוא דקפיד עלייהו. עולא איקלע לפומבדיתא, חזא רבנן דקא מנפצי גלימיהו. אמר: קמחלין רבנן שבתא! אמר להו רב יהודה: נפוצי ליה באפיה, אנן לא קפדינן מידי. אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף, אמר ליה: הב לי כומתאי. [חזא דאיכא] טלא עליה, הוה קמחסם למיתבה ליה. אמר ליה: נפוץ שדי, אנן לא קפדינן מידי.

2. תוספות מסכת שבת דף קמו עמוד א

המנער טליתו - פי' ר"ח מן הטל שעליו דהיינו כיבוס וליבון חייב חטאת וכן משמע דהוי דומיא דכומתא דרב יוסף אבל בניעור מן העפר כדפירש בקונטרס אין נראה שיהא שייך ללבון.

3. רמב"ם הלכות שבת פרק י

הלכה יח

המסתת את ע האבן כל שהוא חייב משום מכה בפטיש המצדד את האבן בייסוד הבנין ותקנה בידו והושיבה במקום הראוי לה חייב משום מכה בפטיש, הלוקט יכולת שעל גבי בגדים בידו כגון אלו היכולות שבכלי צמר חייב פ משום מכה בפטיש, והוא שיקפיד עליהו, אבל אם הסירן דרך עסק הרי זה פטור, המנער טלית חדשה שחורה כדי לנאותה ולהסיר הציהוב הלבן הנתלה בה כדרך שהאומנין עושין חייב חטאת, ואם אינו מקפיד מותר. +/השגת הראב"ד/ המנער טלית חדשה שחורה כדי לנאותה ולהסיר הציהוב. א"א מפרשים אחרים פירשו (ע' תוס' שבת קמו ד"ה המנער ובראשונים שם) מנערו מן המים שנפלו עליו והוא תולדת מכבס והפי' הזה הוא לפי הענין. +

4. חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קמו עמוד א

המנער טליתו. פירש רש"י ז"ל מפני האבק ומשום מלבן, ובתוספות הקשו דלא מצינו לבון בכיוצא בזה, אבל ר"ח ז"ל פירש מנער את הטל כההיא (דרכה) [דרב יוסף] דבסמוך ומשום מכבס, ולמאן דקפיד הוי פסיק רישיה ולמאן דלא קפיד ליכא אלא דבר שאין מתכוין, שאינו כיבוס גמור.

5. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמא עמוד א

אמר רב כהנא: טיט שעל גבי בגדו - מכסכו מבפנים ואין מכסכו מבחוץ. מיתבי: טיט שעל גבי מנעלו - מגררו בגב סכין, ושעל בגדו - מגררו בצפורן, ובלבד שלא יכסכו. מאי לאו - שלא יכסכו כלל! - לא, שלא יכסכו מבחוץ, אלא מבפנים.

6. רש"י מסכת שבת דף קמא עמוד א

מבפנים - דלא מוכחא מילתא לאיתחזווי כמלבן, ומלבן ממש לא הוי, דאין נותן שם מים.

7. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שב

סעיף א

המנער טלית (א) א חדשה, (ב) שחורה, * מן הטל שעליה, חייב שהניעור יפה לה כמו כיבוס. * והוא שמקפיד * עליה שלא ללבוש בלא נייעור. הגה: וכ"ש שאסור לנער בגד שנשר במים או שירדו עליו * (ג) גשמים. ודוקא בכגד (ד) ב

חדש שמקפיד עליו, (כל בו). * י"א (ה) דאסור לנער ג בגד מן האבק שעליו, אם מקפיד עליו, (ו) וטוב * לחוש לדבריו (רש"י וא"ז). אבל (ז) מותר ד להסיר הנוצות מן הבגד בשבת (א"ז). * וע"ל סימן של"ז.

סעיף ז

* טיט (לא) שעל בגדו (לב) משפשפו מבפנים דלא מוכחא מלתא לאתחזוויי כמלבן, אבל לא בחוץ (לג) דדמי למלבן (לד) ומגררו יד בצפורן. ויש מפרשים דה"מ לח, (לה) אבל טו יבש אסור * (לו) טז <ו> דהוי טוחן.

8. שער הציון סימן שב

(מא) רש"י. ולא דמי למה דמחייבין במנער טלית חדשה מן האבק שעליו לשיטת רש"י, דהתם מצחצח הבגד על ידי זה והוא תיקונו, מה שאין כן כאן שאינו רק שמסיר הטיט, ורושם הלכלוך עדיין נשאר עליו, והדרך להעבירו על ידי מים, ובזה סרה קושית הגאון ר' עקיבא איגר שנשאר בצריך עיון על רש"י בגליון הש"ס: